

EERSTE ERVARINGEN MET EXPERIMENT DOORBRAAK!

In experiment 'Doorbraak!' heeft gemeente Heerenveen samen met haar zorgpartners en de AWTJF gezocht naar een manier om effectievere en meer integrale hulp te bieden aan gezinnen met meervoudige en complexe problemen (MCP) op verschillende levensgebieden. Na een voorzichtige start met één gezin, is het nu tijd voor reflectie. We delen graag de opgedane inzichten en geleerde lessen¹.

Experiment Doorbraak! is gericht op de meest kwetsbare gezinnen met complexe zorgvragen waarin er bij één of meerdere gezinsleden verschillende problemen tegelijk spelen. Vaak spelen de problemen op verschillende gebieden (fysieke, psychische en/of mentale gezondheid), verschillende plekken (thuis, op school en/of werk) en binnen verschillende domeinen (onderwijs, huisvesting, financiën en hulpverlening). Deze gezinnen hebben vaak al langer te maken met hulpverlening, terwijl de samenwerking met en rondom het gezin niet soepel verloopt en ingezette hulp niet tot gewenst resultaat leidt.

Het toepassen van maatwerk is noodzakelijk om deze doelgroep gezinnen echt te ondersteunen en hen een duurzaam perspectief, zo nodig met ondersteuning, te bieden. De meervoudige en complexe problematiek kan alleen in gezamenlijkheid met gezin en partners in het veld worden opgepakt. Daarom is in het kader van experiment Doorbraak! gezocht naar een goed onderbouwde, systematische en werkzame [maatwerkenpak](#) voor deze gezinnen.

KERNELEMENTEN DOORBRAAK!

- ▶ Toegevoegde gezinswerker die coördineert, maar zelf geen hulp verleent en de zorg niet overneemt;
- ▶ Team van onafhankelijke deskundigen, dat meedenkt;
- ▶ Grondige methodische probleem- en krachtenanalyse op basis van het [7-factorenmodel](#);
- ▶ Dialooggesprek met gezin en betrokken hulpverleners om een gedeelde visie en gezamenlijk plan van aanpak te ontwikkelen.

WAT LEVERT DOORBRAAK! OP?

- ▶ Onafhankelijke, gedegen probleem- en krachten analyse in open gesprek met gezin:
  - Inzicht in de hulpgeschiedenis, de eerder opgedane ervaringen met de hulpverlening en de ingrijpende levensgebeurtenissen van gezinsleden;
  - Toegevoegde helicopterview en frisse blik vanuit toegevoegde gezinswerker en experts, los van de dagelijkse zorgen en zuiging van het gezin;
- ▶ Lerende praktijk, waarbij gezamenlijk:
  - Gereflecteerd wordt op wat er speelt: toegevoegde gezinswerker, die het gezin kent, denkt mee maar wordt niet het gezin 'ingezogen';
  - Met het gezin en bij het gezin betrokken partijen / professionals tot een gezamenlijke visie, gedragen plan van aanpak wordt gekomen, aansluitend bij de wensen en behoeften van het gezin;
  - Geëxperimenteerd wordt met verschillende 'out of the box' oplossingen en geleerd wordt van de opgedane ervaringen;
- ▶ Minder verleiding tot snelle en niet goed onderbouwde oplossingen;
- ▶ Betere samenwerking met en rondom het gezin.

WAAR LOPEN WE TEGENAAN?

- ▶ Bij het gezin betrokken professionals hebben onvoldoende flexibele tijd en ruimte om de 'out of the box' oplossingen van Doorbraak! uit te voeren en een voldoende geïnformeerde achterwacht ontbreekt, waardoor maatwerk niet optimaal toegepast wordt;
- ▶ De dynamiek van een gezin in de praktijk blijkt zo groot dat er steeds weer nieuwe keuzes gemaakt en nieuwe prioriteiten gesteld moeten worden;
- ▶ Meer tijd voor overleg nodig, dan wanneer één hulpverlener verantwoordelijk is voor de casus;
- ▶ De toegevoegde gezinswerker heeft niet altijd scherp op het netvlies wat er in hulpgeschiedenis al is gedaan en wat wel en niet heeft gewerkt;
- ▶ Het gezin heeft te maken met nog een extra persoon.

WAT HEBBEN WE GELEERD?

- ▶ De kleinschalige opzet van Doorbraak!, waarbij één casus per keer wordt opgepakt, heeft onvoldoende omvang om de aanpak uit de verf te laten komen in de praktijk.
- ▶ Screening en selectie van gezinnen als onderdeel van de maatwerkenpak lijkt noodzakelijk, waarbij goed gekeken wordt welke gezinnen baat kunnen hebben bij deze (uitgebreide) aanpak.
- ▶ De dynamiek binnen deze gezinnen vraagt een blijvende inhoudelijke betrokkenheid van minimaal één professional met beslissingsbevoegdheid die flexibel en daadwerkelijk beschikbaar is voor het gezin en door hen wordt vertrouwd.
- ▶ Niet alle bij het gezin betrokken professionals en bijbehorende organisaties hebben voldoende expertise om deze doelgroep adequaat te ondersteunen. Experts uit wetenschap en praktijk pleiten voor gespecialiseerd team t.b.v. gezinnen met meervoudige en complexe problematiek.
- ▶ De gezamenlijk opgestelde analyse biedt houvast en geeft een actueel, compleet beeld van de situatie in het betreffende gezinssysteem, een beeld dat ook wordt gedragen door de gezinsleden.
- ▶ Doorbraak! vraagt een aanzienlijke investering in tijd en ondersteuning en een lange adem; er zijn eerste resultaten geboekt, maar die zijn (nog) marginaal.
- ▶ Het idee dat de ervaringen van Doorbraak! breed gebruikt kunnen worden om de nodige verandering in de werkwijze van alle bij het gezin betrokken professionals en organisaties tot stand te brengen, lijkt niet haalbaar. Daarom is het noodzakelijk om een lerende praktijk op alle niveaus vorm te geven om bestaande routines en patronen te doorbreken.

HOE NU VERDER?

De geleerde lessen uit Doorbraak! worden meegenomen in het nieuwe project [Maatwerk voor kwetsbare gezinnen](#) van de Kenniswerkplaats Jeugd Friesland i.s.m. gemeente Heerenveen.

¹ Gebaseerd op ervaringen van betrokken beleidsregisseur, coördinator en gezinswerker